

Marzena Szmyt

Opatowice, gm. Radziejów, woj.
włocławskie, st. 36

Informator Archeologiczny : badania 22, 19-20

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Opatowice,
gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
st. 7

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polski

Badania prowadził mgr J. Czebreszuk. Finansował WKZ we Wrocławku. Drugi sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistycznych oraz ślad osadnictwa ludności schyłkowoneolitycznej.

Zbadano 150 m². Uzyskano około 4 tys. fr. ceramiki (w tym około 500 zaliczono do tzw. "wydzielonych"), ponad 250 wytworów z krzemienia, 360 z kamienia, ponad 200 fr. polepy i niewielką ilość kości.

Zarejestrowano 11 nowych obiektów w większości pozbawionych szerszego kontekstu dołków posłupowych (9), pojedynczą "jamę" gospodarczą oraz wyblierzysko płasku. Wśród źródeł ruchomych najbogaciej reprezentowane jest osadnictwo kultury pucharów lejkowatych, z którymi wiąże się około 2/3 materiałów ceramicznych. Sezon ujawnił, iż w ramach omawianej kultury mamy do czynienia z dwoma okresami zasiedlenia, przypadającymi na podfazy III B i IVA wg kujawskiego schematu periodyzacji.

Przed wszystkim z osadnictwem kultury pucharów lejkowatych należy łączyć znane już z poprzedniego sezonu wyblierzysko płasku. Tegoroczne obserwacje ujawniły wieloetapowość ich powstawania, widoczną zarówno w poziomie jak i w pionie (skomplikowany układ "wkopów na wkopach"). Stwierdzono, że poszukiwanymi surowcami był drobnoziarnisty piasek, rzadziej spłaszczona glina, omijano natomiast żyły żwiru.

Mniej liczne są pozostałości osadnictwa ludności kultury amfor kulistycznych (z którymi wiązać należy wzmiankowaną wyżej "jamę"). Pozyskano bogaty zestaw zdobionych fragmentów ceramiki uzasadniający zaliczenie omawianej osady do faz IIb-IIIa wspomnianej kultury.

Najmniej śladów pozostawiło po sobie osadnictwo schyłkowoneolityczne, o którym można jedynie powiedzieć, iż reprezentuje - ogólnie pojętą - tradycję "episnurową".

Badania będą kontynuowane.

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
st. 34

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu Zakład Prahistorii Pol-
ski.

Badania prowadził doc. dr hab. Aleksander Koško. Finansował WKZ we Wrocławku. Drugi sezon badań. Osady kultury pucharów lejkowatych, kultury amfor kulistycznych oraz z początków epoki brązu.

Osady zajmują północno-wschodni stok wzniesienia morenowego (tzw. Wzgórze Prokoplaka). Badania skoncentrowano na obszarze wschodniej zachowanej części stanowiska, eksplorując powierzchnię ok. 220 m².

Zarejestrowano 48 obiektów kultury pucharów lejkowatych i amfor kulistycznych. Pierwszą z wymienionych kultur reprezentuje zwarty układ podomowy, w obrębie którego rozpoznano: przyziemle trapezowatej chaty słupowej (wymary 10-11 x 4-3 m), 1 obiekt gospodarczy (piwniczka?) oraz 1 domniemany obrzędowy. Odkryto nadto kilka jam o bliżej nieokreślonej funkcji. Z KPL należy nadto wiązać warsztat kamieniarski. Drugą ze wzmiankowanych kultur reprezentuje zapewne 1 obiekt, który na skutek zniszczenia trudno precyzyjnie zidentyfikować funkcjonalnie.

Pozyskano bogaty zbiór źródeł ruchomych, który tworzy ok. 3800 fr. ceramiki, ok. 160 wytworów z krzemienia, ok. 190 z kamienia oraz duże ilości polepy. Pobrano liczne próbki.

Wstępna analiza źródeł pozwala na następującą konkretyzację chronologii wzmiankowanych etapów zasiedlenia stanowiska: KPL - faza III B, KAK - faza IIIa, osadnictwo "z początków brązu" - "horyzont" Chłopice-Veselo.

Badania zakończono.

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
st. 36

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu Zakład Prahistorii Polski

Badania prowadziła mgr Marzena Szmyt. Finansował WKZ we Wrocławku. Pierwszy sezon badań. Osady kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistycznych.

Stanowisko położone jest w północnej części wzniesienia morenowego (tzw. Wzgórze Prokoplaka). Eksplorację wykopaliskową poprzedziło rozpoznanie napowierzchniowe (metodą szcze-

gólowej inwentaryzacji powierzchniowej) terenu stanowiska, którym objęto 600 m². Zarejestrowano wówczas koncentrację źródeł ruchomych o dominującym udziale ceramiki kultury amfor kulistych przy obecności materiału kultury pucharów lejkowatych występujących na przestrzeni ok. 350 m².

Wykopy (w liczbie 6) ulokowano w jej centrum, na powierzchni 150 m². W ich obrębie zarejestrowano ponad 12 tys. fragmentów ceramiki, ok. 500 wytworów z krzemienia i ok. 280 z kamienia, a poza tym niewielką ilość polepy i silnie rozdrobnionych kości. Odkryto 44 obiekty nieruchome, w tym prawdopodobnie 1 obiekt mieszkalny kultury amfor kulistych (zbadany częściowo), 1 wybierzysko, 14 bliżej niezrozpoznanych jam oraz 27 dołków postępowych.

W zasiedleniu obszaru stanowiska wyodrębnić można dwa etapy. Pierwszy z nich związany jest z osadą kultury pucharów lejkowatych z fazą IVA. Łączyć z nią można część jam i dołków postępowych. Etap drugi przypada na fazę IIb-IIIa kultury amfor kulistych a odnieść doń należy uchwycony fragmentarycznie obiekt mieszkalny i wspomniany obiekt "rowkowy".

Badania będą kontynuowane.

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
st. 42

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu Zakład Prahistorii Polski

Badania prowadziła mgr Marzena Szmyt. Finansował WKZ we Wrocławku. Czwarty sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa kultury amfor kulistych.

Sezon zakończył rozpoznawanie osady kultury pucharów lejkowatych z fazy IVB.

Założono 2 wykopy (XXV-XXVI) o łącznej powierzchni 30 m². Jeden z nich ulokowano w części zachodniej stanowiska, w rejonie eksplorowanego przez ostatnie dwa sezony obiektu mieszkalnego kultury pucharów lejkowatych (obiekt 21), finalizując eksplorację jego południowo-zachodniego narożnika. Drugi natomiast usytuowano w części wschodniej, gdzie udokumentowano fragment badanego wcześniej regularnego układu dołków postępowych (koszar?).

Zarejestrowano ok. 240 fragmentów ceramiki i niewielką ilość wytworów krzemiennych. Odkryty materiał potwierdza wcześniejsze ustalenia co do chronologii osady.

Badania zakończono.

Parchatka,
gm. Kazimierz Dolny,
woj. lubelskie,
st. 12

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Jolanta Noga-Chachaj. Finansował WKZ w Lublinie. Drugi sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych.

Badania miały na celu określenie zasięgu osady i rozpoznania jej charakteru.. Przebadano powierzchnię 155 m². Wykopy zlokalizowano w centralnej części osady, niedostępnej w 1987 r. Odkryto 5 obiektów (cztery jamy gospodarcze oraz ziemiankę wraz z rumowiskiem pleca).

W obiekcie nr 12 - jama gospodarcza o kształcie workowatym i głębokości 90 cm - natrafiono na kubek z uchem ansa lunata oraz trójkątny grociek z krzemienia wołyńskiego. Jama nr 13 była bardzo zniszczona. Wyposażenie tego obiektu składało się z kubka z uchem w kształcie głów baranich oraz dużych, dobrze zachowanych fragmentów trzech naczyń zasobowych.

W miejscu, gdzie w trakcie badań powierzchniowych zaobserwowano największe zagęszczenie materiału ceramicznego i krzemienno, założono wykop o wymiarach 10 x 5 m., w którym przeprowadzono planigrafie rozrzutu zabytków. W części południowej wykopu natrafiono na rumowisko pleca, kształtu owalnego, o średnicy 1 m i głębokości 60 cm (obiekt nr 15); w jego części przydennej zarejestrowano obecność śladów odcisków konstrukcji drewnianej. Natrafiono także na dobrze zachowaną górną część amfory z plastycznymi wypustkami na szyjce naczyń, zdobione fragmenty wylewów innych naczyń, przeszłki oraz fragmenty siekier krzemiennych.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.

▬ Podrzecze, woj. leszczyńskie, st. 3 - patrz okres wpływów rzymskich.